

ГЛАВА ВТОРА.

Черковно-то ученіе.

§. 44. Исторія на първия Вселенскы съборъ.

Ученіе-то на черковж-тж прѣзъ тоя периодъ ся развыло вече и опрѣдѣлило напълно. За да стане това, нейни-ти отци и учители ся събирали на едно мѣсто, кога-то излѣзли на срѣдъ многобройны-ты ереси, кои-то прѣимжественно ся касаялы до най-важны-ты догматы на християнскж-тж вѣрж, като: до тайства-та на Св. Троицж и сливаніе-то на двѣ-тѣ естества Иисусъ — Христовы. Пълно е съ такыва ереси ученіе-то на Арія. Аріѣ, кой-то ся трудяше, да съгласи ученіе-то за Св. Троицж съ единство-то на Бога, и най-послѣ допрѣ до тамъ, щото да ся осмѣли, да отхвърли божественность-тж на второ-то лице отъ Св. Троицж, бѣше единъ отъ пресвитеры-ты въ Александріѣ. «Сынъ Божій,» по негово-то мнѣніе, «не е друго, освѣнъ най-горня-та, най-свѣршенна-та Божіѣ тварь, чрѣзъ кож-то Богъ създакъ свѣта; и макаръ лице-то му въ Св. Писаніе да ся нарича Сынъ Божій, нъ то свѣсѣмъ не е по естество-то си таквози, ами само по усыновленіе.» Александръ, Александрійскый Епископъ, като го чюль да говори тжѣ, много ся трудилъ да го вразуми, и все кротичко правилъ това; нъ увѣщанія-та му не хванжлы мѣсто и былы свѣсѣмъ безуспѣшны, а ученіе-то на Арія зѣло вече да ся распространява и изъ Александріѣ на вѣнъ, та попѣлило и изъ околны-ты градища, затова той ся прѣнѣдилъ най-послѣ да го осѣди и отлѣчи отъ черковж-тж си тържественно. Аріѣ тогава отишълъ въ Палестинѣ, дѣто го зѣлъ подъ защитж-тж си съученикъ-тъ му Евсѣвій, Епископъ-тъ Никомидійскый, кой-то былъ влиятеленъ въ царскы-ты дворове. Съ негово-то сега съдѣйствіе, ученіе-то му ся распространило още по-скоро, та врѣдомъ почти докарало раздоры, несъгласія и смѣтни. Императоръ-тъ — Константинъ Великый, за да прѣкрати вече породены-ты тыя въ черковж-тж безпорядѣци, намислилъ да свыка отъ сичкж тогавашнж християнскж вселеннж епископы-ты, и да ги накара, да рѣшять тѣ сварливыя тоя прѣдмѣтъ. Съборъ-тъ ся събралъ (325 г.) отъ 318 Епископы въ Никееж; тамъ былъ самичкъ и императоръ-тъ. И лѣжливо-то ученіе на Арія бляскаво ся оборило прѣдъ лице-то на сичкы-ты отъ прочютыя Атанасія, архидияконъ-тъ на Александрійскыя Епископъ, а отци-ти го анатематисали и изложили подлинно-то ученіе на Вселенскж-тж черковж въ